

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๕/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายชงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งของประเทศ เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบทบัญญัติป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง ด้วยการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ชื่อสิทธิชื่อเสียงของประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง อันเป็นวิธีการที่นักการเมืองส่วนหนึ่งใช้กันมานานจนเป็นความเคยชิน แล้วกลายเป็นจุดประจวบทางการเมืองที่นักการเมืองผู้กระทำไม่รู้สำนึกว่าเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทยไม่พัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักการเมืองเหล่านี้ เมื่อเข้าสู่อำนาจแล้ว ย่อมใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยไม่มีความละอาย เพื่อเตรียมไว้สำหรับใช้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เพื่อให้ได้อำนาจสำหรับแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อไป เป็นวัฏจักรที่เลวร้ายอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและกำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาส

เข้ามาก่อให้เกิดความเสื่อมเสียทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๑ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นปัญหาการกระทำผิดของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้อง นั้น ได้มีการต่อสู้คดีกันโดยผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ได้มีโอกาสนำพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาอย่างเต็มที่แล้ว ซึ่งศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่า นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และมีผลทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามคำสั่งศาลฎีกาที่ ๕๐๑๕/๒๕๕๑

ประเด็นที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้แล้วนั้น เป็นประเด็นข้อเท็จจริงเดียวกัน และเป็นประเด็นที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลฎีกาจะเป็นผู้วินิจฉัย เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดเขตอำนาจการวินิจฉัยคดีของศาลแต่ละศาลไว้แล้วว่า ศาลใดมีอำนาจพิจารณาคดีใด ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสอง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๑ บัญญัติให้ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไว้โดยเฉพาะ ซึ่งประเด็นนี้ ศาลฎีกาได้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่า มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และการกระทำดังกล่าวมีผลทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงรายมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประเด็นข้อเท็จจริงเรื่องการทำผิดของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้อง เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่ จึงถือเป็นที่ยึดตามคำสั่งของศาลฎีกาดังกล่าวแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบคำวินิจฉัยในปัญหาที่เป็นหน้าที่ของศาลฎีกาดังกล่าวได้ ทั้งศาลรัฐธรรมนูญมิใช่ศาลที่มีอำนาจรับวินิจฉัยอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาด้วย

ประเด็นตามคำคัดค้านของผู้ถูกร้องที่อ้างว่า คำสั่งของศาลฎีกาไม่มีผลผูกพันพรรคผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนอื่น ๆ เพราะเป็นบุคคลภายนอกคดีนั้น เห็นว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยในคดีนี้ มิใช่ประเด็นที่ว่า ผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องคนอื่น กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่ แต่เป็นการพิจารณาวินิจฉัยว่า เมื่อนายยงยุทธ ดิยะไพรัช ในฐานะรองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้มีการยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ หรือไม่ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องคนอื่น เป็นผู้กระทำความผิดด้วยหรือไม่ คำคัดค้านของผู้ถูกร้องจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะรับวินิจฉัยให้เป็นอย่างอื่นผิดเพี้ยนไปจากศาลฎีกาได้

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องคัดค้านว่า การกระทำที่มีการกล่าวหาว่า นายยงยุทธ ดิยะไพรัช กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เกิดขึ้นก่อนที่พรรคผู้ถูกร้องจะมีมติส่งนายยงยุทธเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายยงยุทธจึงมิได้เป็น “ผู้สมัคร” ในขณะที่กระทำความผิด นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาได้วินิจฉัยประเด็นนี้ไว้แล้วว่า แม้ขณะกระทำความผิดจะยังมีได้เป็น “ผู้สมัครรับเลือกตั้ง” ก็ตาม แต่ภายหลังได้สมัครรับเลือกตั้ง ย่อมถือเป็นการกระทำในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย ดังนั้น จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยเป็นอย่างอื่นได้เช่นกัน เพราะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลฎีกาได้ เนื่องจากศาลแต่ละระบบนั้น นอกจากจะอิสระจากฝ่ายการเมืองแล้วยังเป็นอิสระต่างหากจากกันอีกด้วย

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้น กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ข้อเท็จจริง พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง จะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นผู้กระทำ จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ แม้ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอื่นได้ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดในการทุจริตซื้อสิทธิซื้อเสียงในการเลือกตั้ง เป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษที่ผู้กระทำจะใช้วิธีการอันแยบยลยากที่จะจับได้ กฎหมายจึงบัญญัติให้เป็นที่หน้าที่ของผู้บริหารพรรคการเมือง จะต้องคัดเลือกรับบุคคลที่จะเข้าร่วมทำงานกับพรรคการเมือง และคอยควบคุม ดูแล สอดส่องไม่ให้คนของพรรคการเมืองกระทำความผิด โดยมีบทบัญญัติให้พรรคการเมือง และผู้บริหารพรรคการเมืองจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนที่ไปกระทำความผิดด้วย ในทำนองเดียวกันกับหลักความรับผิดชอบของนิติบุคคลทั่วไปที่ว่า ถ้าผู้แทนของนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลไปกระทำการใดที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลจักต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้แทนหรือ

ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นด้วย จะปฏิเสธความรับผิดชอบมิได้ คดีนี้ จึงถือได้ว่า มีเหตุ ตามกฎหมายที่ศาลจะต้องวินิจฉัยว่า สมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคน กับบุคคลผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง และยืนยันว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง คนอื่น ไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นั้น เห็นว่า หากผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองเสียเอง ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่ในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคการเมือง คนนั้นมีทั้งเจตนาและการกระทำผิดยิ่งกว่าเพียงรู้เห็นเป็นใจกับผู้อื่นเสียอีก จึงย่อมไม่มีความจำเป็น ที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนอื่น เป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม อีกต่อไป เพราะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ก็มีฐานะเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองในขณะที่กระทำความผิดด้วย จึงเป็นกรณีที่ร้ายแรงกว่า กรณีบุคคลอื่นที่มีใช้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้กระทำ อันเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า เมื่อกฎหมายห้ามกระทำความชั่วร้ายใดไว้ สิ่งที่ชั่วร้ายมากกว่านั้นย่อมถูกห้ามไปด้วย ซึ่งตรงกับสามัญญ์สำนึกของสุจริตชนทั่วไป และตรงกับตรรกะที่ว่า “ยิ่งต้องเป็นเช่นนั้น” (the greater embraces the lesser. หรือ a fortiori logic) ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า พรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย จึงควรมีความเข้มแข็ง ไม่สามารถถูกยุบได้โดยง่ายนั้น เห็นว่า การเป็นองค์กร ที่เข้มแข็ง จะต้องเป็นการเข้มแข็งที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความสุจริต แต่หากเป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็งในทางทุจริตแล้ว ย่อมเป็นการทำลายพรรคการเมืองที่สุจริตและ การปกครองระบอบประชาธิปไตย แม้พรรคที่หย่อนคุณภาพมาตรฐานจะถูกยุบ แต่บุคคลที่มีอุดมการณ์ อันบริสุทธิ์ทางการเมืองตรงกันย่อมมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่เมื่อใดก็ได้ การยุบ พรรคการเมืองที่กระทำความผิด จึงเป็นการปลูกฝังการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม อันจะเป็นคุณประโยชน์แก่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้กำหนดมาตรการป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้อง กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้ง โดยจัดประชุมชี้แจงให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองทราบแล้วนั้น เห็นว่า การดำเนินการดังกล่าว แม้หากจะได้กระทำจริง ก็มิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายในกรณีที่ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองไปทำผิดเสียเอง เพราะในกรณีเช่นนั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นได้ว่า มาตรการต่าง ๆ ที่จัดทำไปนั้น มิได้มีผลบังคับใช้แต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดโดยผู้ที่เป็นกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องมิได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการกระทำของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช ตามที่มีการกล่าวหาว่า เห็นว่า ประเด็นนี้ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า การกระทำของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช ทำให้การเลือกตั้งจังหวัดเชียงราย ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งยังผลให้พรรคของผู้ถูกร้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมากขึ้น อันเป็นประโยชน์สำคัญประการหนึ่ง

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ เป็นการละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มิได้เป็นไปตามหลักนิติธรรมนั้น เห็นว่า ประเด็นการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นั้น ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการยื่นคำร้องคดีนี้ ผู้ร้องเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ และได้ดำเนินการมาโดยถูกต้องตามครรลองแห่งข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญทุกประการแล้ว จึงเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย

การที่นายยงยุทธ ดิยะไพรัช ในฐานะรองหัวหน้าพรรคการเมืองและเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาหลายสมัย มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ร้องจนได้รับยกย่องให้เป็นรองหัวหน้าพรรคการเมืองและประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้มีหน้าที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่ กระทำการเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับเป็นผู้มากระทำความผิดเสียเอง อันเป็นความผิดที่ร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบ

พรรคการเมืองผู้ถูกร้องเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมทางการเมืองที่ดิ่งาม และเพื่อให้เกิดผลในทางยับยั้งป้องปราม (deterrent effect) มิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองแล้ว จะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำผิด เป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง จะต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองแต่ละคนมีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้ เป็นการเพิกถอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๖๘ วรรคสี่ มิใช่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นใดก็ตาม บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ก็มีอาจลบล้างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ทั้งหมดจึงฟังไม่ขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายชยยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘

ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค
ผู้ถูกร้อง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗
วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ